

принято решение об отнесении к субъектам гражданского общества, имеющим право на взаимодействие с государственными органами (организациями) в особых формах, следующих общественных объединений и объединения профсоюзов:

- Республиканское общественное объединение «Белая Русь»;
- Белорусское общественное объединение ветеранов;
- Общественное объединение «Белорусский республиканский союз молодежи»;
- Общественное объединение «Белорусский союз женщин»;
- Федерация профсоюзов Беларуси.

Также в Избирательном кодексе Республики Беларусь были уточнены нормы об избирательном праве, касающиеся увеличения минимального возраста, по достижении которого гражданин может быть избран Президентом (не моложе 40 лет), закрепления ограничения на возможность избираться Президентом более чем на два срока, закрепления запрета на выдвижение кандидатами в депутаты граждан, имеющих гражданство (подданство) другого государства и (или) документы иностранных государств, предоставляющие права на льготы и преимущества в связи с политическими, религиозными взглядами или национальной принадлежностью. Изменились и часы проведения досрочного голосования. Теперь оно будет проводиться с 12 до 19 часов без перерывов со вторника по субботу.

Что касается тенденций развития избирательного законодательства, то в Беларуси в настоящее время работают над концепцией развития цифровизации избирательной системы. Прежде всего, рассматривается вопрос возможного применения электронного голосования для некоторых категорий граждан. Однако к введению данного механизма в реализации избирательных прав граждан необходимо подходить очень взвешенно, поскольку ряд стран, апробировавших данную систему (к примеру, Германия, Нидерланды), в последние годы отказываются от ее использования.

УДК 342.95

А. І. Усава

(Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны, Гомель)

НЕКАТОРЫЯ ПЫТАННІ РАЗГЛЯДУ І АБСКАРДЖАННЯ ПАСТАНОВЫ ПА СПРАВЕ АБ АДМІНІСТРАЦЫЙНЫМ ДАРОЖНА-ТРАНСПАРТНЫМ ПРАВАПАРУШЭННІ

У артыкуле закрануты пытанні, звязаныя з парадкам разгляду адміністрацыйных правапарушэнняў супраць бяспекі руху і эксплуатацыі транспарту, а таксама выяўлены асаблівасці стадыі абскарджання (апрадэставання) пастаноў па справе. Аўтар прапануе шляхі ўдасканалення прававога рэгулявання абазначаных стадыі адміністрацыйнага працэсу.

Дарожна-транспартныя адміністрацыйныя правапарушэнні прадстаўляюць самастойную групу дэліктаў, прадугледжаных главай 18 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях (далей - КаАП). Прыцягненне такіх дэлінквентаў да адміністрацыйнай адказнасці мае свае асаблівасці.

Значнае месца ва ўстанаўленні ўсіх абставін па справе, а таксама вінаватасці або невінаватасці асобы займае стадыя разгляду справы. Пры гэтым перагляд пастановы дае магчымасць улічыць нязгоду зацікаўленых суб'ектаў з вынесеным раней рашэннем. На гэтых двух стадыях спынімся больш падрабязна.

Разгляд справы аб адміністрацыйных правапарушэннях з'яўляецца асноўнай стадыяй адміністрацыйнага працэсу, паколькі толькі тут канчаткова вырашаецца пытанне аб наяўнасці або адсутнасці адміністрацыйнага правапарушэння, аб вінаватасці або невінаватасці канкрэтнай асобы ў здзяйсненні правапарушэння, вызначаецца мера адміністрацыйнай адказнасці і выносіцца пастанова аб яе прымяненні.

Паколькі правапарушэнні супраць бяспекі руху і эксплуатацыі транспарту не прыводзяць да адміністрацыйнага арышту або дэпартацыі, то тэрмін іх разгляду роўны пятнаццаці дням.

Згодна з Працэсуальна-выканаўчым кодэксам Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях (далей ПВКаАП) справы аб адміністрацыйных правапарушэннях супраць бяспекі руху і эксплуатацыі транспарту разглядаюць некалькі відаў органаў: суд, адміністрацыйныя камісіі, органы ўнутраных спраў, органы чыгуначнага транспарту, падатковыя органы, мытныя органы, органы Міністэрства транспарту і камунікацый Рэспублікі Беларусь, органы памежнай службы Рэспублікі Беларусь, органы Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь. Большасць складаў гэтых правапарушэнняў аднесена да падведнаснасці органаў унутраных спраў, судоў і адміністрацыйных камісій.

Варта адзначыць, што нярэдка пры выяўленні аднаго адміністрацыйнага правапарушэння можна выявіць іх сукупнасць. Нярэдка вадзіцелі, якія ажыццяўляюць кіраванне транспартным сродкам у стане ап'янення, таксама не выконваюць устаноўленую скорасць руху, і пры гэтым не выконваюць правілы перавозкі пасажыраў. Працэсуальна-выканаўчы кодэкс Рэспублікі Беларусь для павышэння эфектыўнай дзейнасці дапускае магчымасць злучэння некалькіх спраў аб адміністрацыйных правапарушэннях.

Згодна з ПВКаАП Рэспублікі Беларусь фізічная асоба, у адносінах да якой вядзецца адміністрацыйны працэс, мае права мець абаронцу з пачатку адміністрацыйнага працэсу. Ажыццяўляючы гэта права, асобай адначасова рэалізуецца і права на абарону сваіх інтарэсаў, парушэнне якой, з'яўляецца адной з падстаў для адмены вынесенай у дачыненні да фізічнай асобы пастановы аб накладанні адміністрацыйнага спагнання.

Важна адзначыць, што нормы, якія датычацца права асобы на абарону ў адміністрацыйным працэсе, могуць дзейнічаць толькі ў тым выпадку, калі адпаведныя службовыя асобы належным чынам выконваюць ускладзеныя на іх працэсуальныя абавязкі ў забеспячэнні іх ажыццяўлення. Аднак, у рамках парушэнняў у галіне дарожнага руху адзначаюцца парушэнні з боку службовых асоб, звязаныя з рэалізацыяй гэтага права. У прыватнасці, гэта датычыцца механізма атрымання юрыдычнай дапамогі ўдзельнікамі дарожна-транспартнага здарэння (далей ДТЗ).

Адміністрацыйны працэс пачынаецца з вытворчасці працэсуальных дзеянняў прававерачнага характару - апытання ўдзельнікаў, агляду месца здарэння, агляду пашкоджаных транспартных сродкаў, фіксацыі прычынёных ім пашкоджанняў і занясенні ўсіх дадзеных у пратаколы працэсуальных дзеянняў. Сустракаюцца выпадкі, калі ўдзельнікам ДТЗ інспектары дарожна-патрульнай службы не тлумачаць іх правы і абавязкі, не высвятляюць у іх жаданне мець абаронцу пры вытворчасці названых працэсуальных дзеянняў, што лічыцца сур'ёзным недаглядам пры вядзенні адміністрацыйнага працэсу. З улікам таго, што некаторыя суб'екты не ведаюць аб магчымасці скарыстацца паслугамі прафесійнага юрыста, паколькі знаходзяцца ў стане моцнага душэўнага хвалявання, то дапамога абаронцы будзе вельмі дарэчна.

Акрамя таго, да адміністрацыйнай адказнасці ў галіне бяспекі дарожнага руху прыцягваюцца замежныя грамадзяне, якія з'яўляюцца неабароненымі суб'ектамі, паколькі не ведаюць належным чынам заканадаўства Рэспублікі Беларусь. У выніку, не ствараюцца ўмовы для выкарыстання прынцыпу адсутнасць магчымасці ў поўнай меры рэалізаваць сваё права на юрыдычную дапамогу на найважнейшым этапе адміністрацыйнага працэсу.

Уяўляецца лагічным, што службовай асобе органа, які вядзе адміністрацыйны працэс, да пачатку вытворчасці першага працэсуальнага дзеяння неабходна скласці пратакол аб растлумачэнні правоў і абавязкаў асобы, у дачыненні да якой вядзецца адміністрацыйны працэс. Важна адзначыць, што ў гэтым пратаколе неабходна абавязкова ўстанавіць наяўнасць пісьмовай адзнакі, а таксама подпісы такой асобы аб яе патрэбнасці або не патрэбнасці ў дапамозе адваката пры вытворчасці прававерачных працэсуальных дзеянняў.

Абскарджанне і апратэставанне пастановы па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні - гэта факультатыўная стадыя адміністрацыйнага працэсу, якая з'яўляецца

сродкам выяўлення і ўстаранення недахопаў у дзейнасці органаў, упаўнаважаных разглядаць справы аб адміністрацыйных правапарушэннях. Неабходна адзначыць, што ў навуковай літаратуры некаторыя навукоўцы не лічаць, што дзеянні, якія здзяйснююцца на дадзенай стадыі, варта вылучаць у якасці асобнай. Лічыцца, што скарга, пратэст - гэта толькі працэсуальныя падставы для праверкі законнасці пастанова, перагляду справы. Такая пазіцыя замацоўваецца ў КаАП Расійскай Федэрацыі ў главе 30 і называецца “Перагляд пастаноў і рашэнняў па справах аб адміністрацыйных правапарушэннях”. З гэтай прычыны змяненне назвы главы 13 ПВКаАП у “Перагляд пастанова па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні” з’яўляецца апраўданай мерай і адпавядае тэндэнцыям развіцця прававой навукі.

Варта адзначыць, што скаргі на пастановы па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні супраць бяспекі руху і эксплуатацыі транспарту могуць падавацца ў раённы (гарадскі) выканаўчы камітэт (адміністрацыю раёна ў горадзе), у вышэйшай орган (вышэйшай службовай асобе) або ў суд па месцы накладання адміністрацыйнага спагнання. Аднак пры падачы скаргі абавязкова трэба ўлічваць орган, які выносіў дадзеную пастанову.

Скарга (пратэст) на пастанову па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні можа быць пададзена на працягу дзесяці сутак з дня аб’яўлення пастанова, а асобай, у адносінах да якой вынесена пастанова, якая адсутнічала пры разглядзе справы, – не пазней за дзесяць сутак з дня атрымання копіі пастанова.

Скарга (пратэст) на пастанову па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні разглядаецца суддзёй, службовай асобай, упаўнаважанымі разглядаць скаргу (пратэст), у месячны тэрмін з дня яе паступлення.

Пры падрыхтоўцы да разгляду скаргі нярэдка выяўляюцца новыя абставіны, якія не ўлічаны былі пры першапачатковым разглядзе адміністрацыйнай справы. У прыватнасці, разгледзім правапарушэнне, калі асоба кіруе транспартным сродкам і парушае правілы карыстання радыё- або тэлефоннай сувяззю падчас руху.

Згодна з п. 10.4 Правілаў дарожнага руху карыстанне апаратам радыё- і тэлефоннай сувязі, не абсталяванай тэхнічнай прыладай, якая дазваляе весці перамовы без выкарыстання рук, забараняецца. Адказнасць за парушэнне дадзенай забароны ўстанаўліваецца ч. 5 арт. 18.13 КаАП Рэспублікі Беларусь.

Акрамя пагрозы накладання адміністрацыйнага спагнання ў выглядзе штрафу, грэбанне гэтай забаронай можа пацягнуць рознага кшталту ДТЗ, у выніку якіх могуць пацярпець людзі. Аднак такое адміністрацыйнае правапарушэнне назіраецца часта, але меры адказнасці за сабой не цягне з прычыны таго, што факт устанаўлення супрацьпраўнага дзеяння даволі складана даказаць.

Пры здзяйсненні ўказанага правапарушэння могуць выкарыстоўвацца тлумачэнні сведкаў, фотаматэрыялы, відэаматэрыялы, а таксама даныя, атрыманыя ў аператара сотавай сувязі. Самым эфектыўным доказам, магчыма, трэба лічыць менавіта апошняю крыніцу.

Супрацоўнік ДАІ запытвае ў аператара сотавай сувязі, якую выкарыстоўвае вадзіцель, дэталізацыю званкоў абанента, а потым робіць параўнанне атрыманай інфармацыі з часам спынення транспартнага сродку, якое абавязкова павінна зафіксавацца ў пратаколе. Калі ў дадзеных, прадстаўленых аператарам, зафіксаваны званок у бліжэйшы прамежак часу перад спыненнем транспартнага сродку, то ўпаўнаважаная асоба мае законную падставу для накладання адміністрацыйнага спагнання. Вытворчасць падобнай працэдуры неабходна адзначыць і пры даследаванні фота-, відэаматэрыялаў. Аднак ажыццяўленне гэтага запыту заканадаўча нідзе не замацоўваецца.

Таму на падставе вышэйпададзенага прапануецца ўнесці дапаўненні ў Інструкцыю аб арганізацыі дзейнасці падраздзяленняў дарожна-патрульнай службы дзяржаўнай аўтамабільнай інспекцыі Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь і замацаваць у главе 3 “Правы падраздзяленняў арганізацыі дарожнага руху і дарожнай інспекцыі” пункт 6.61, у якім абавязаць інспектара дарожна-патрульнай службы ажыццяўляць

запыт у аператара сатавай сувязі аб дэталізацыі званкоў асобы, у адносінах да якой вядзецца адміністрацыйны працэс. Згодна з арт. 6.11 ПВКаАП Рэспублікі Беларусь дэталізацыю званкоў абанента - асобы, у дачыненні да якой вядзецца адміністрацыйны працэс, трэба адносіць да іншых дакументаў і іншых носьбітаў інфармацыі.

Такі ж парадак трэба праводзіць пры абскарджанні пастановы вадзіцелем транспартнага сродку, з мэтай пазбегнуць адміністрацыйнай адказнасці, калі, напрыклад, пры першапачатковым разборы вінаватасць вадзіцеля была даказана памылковымі сведкавымі тлумачэннямі. Так, атрымліваецца, што калі, паводле даных аператара, ніякіх званкоў у момант спынення транспартнага сродку ў вадзіцеля зафіксавана не было, то пастанова аб накладанні адміністрацыйнага спагнання будзе адменена.

Вынікам разгляду скаргі (пратэсту) выступае адно з наступных рашэнняў:

- пакіданне пастановы без змены, а скаргу (пратэст) - без задавальнення;
- адмена пастановы і спыненне справы аб адміністрацыйным правапарушэнні;
- адмена пастановы і накіраванне справы на новы разгляд;
- змена пастановы ў частцы;
- змяненне меры і (або) від спагнання ў межах, прадугледжаных Асаблівай часткай Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях, такім чынам, каб спагнанне не было ўзмоцнена;
- адмена пастановы і накіраванне справы на разгляд кампетэнтнага органа, калі пастанова па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні вынесена асобай, не правамоцнай вырашаць дадзеную справу.

Трэба адзначыць, што пастанова, якая ўступіла ў законную сілу, таксама можа быць абскарджана. Гэта абумоўлена тым, што памылка можа быць дапушчана і пры назначэнні спагнання, і пры разглядзе скаргі. Скарга (пратэст) можа быць пададзена на працягу шасці месяцаў з дня ўступлення ў законную сілу пастановы па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні пры абавязковым абскарджанні да ўступлення ў законную сілу.

Скарга (пратэст) на пастанову па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні, якая ўступіла ў законную сілу, разглядаюцца ў тэрмін не больш за адзін месяц з дня яе паступлення.

Перагляд пастановы па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні - гэта самастойная стадыя, якая мае факультатыўны, неабавязковы характар. Па сутнасці, дадзеная сукупнасць дзеянняў уяўляе сабой новы разгляд справы, у ходзе якога правяраецца законнасць і абгрунтаванасць прынятага рашэння суб'ектам, надзеленым правам адмяніць, змяніць або пакінуць у сіле раней прыняты акт.

З улікам вышэйпададзенага лічым, што прапанаваныя змены дазваляць удасканаліць парадак разгляду правапарушэнняў дадзенага роду і павысіць эфектыўнасць дзейнасці ўпаўнаважаных органаў і службовых асоб.